

A young boy with dark hair, wearing a white long-sleeved shirt, a red and white checkered vest, and dark green shorts, is standing on a patterned floor in a library. He is reaching up with his right hand to a high shelf to touch a book. His left hand is resting on a lower shelf. The shelves are filled with many old, leather-bound books. The lighting is warm, creating a cozy atmosphere.

Jaume Cabré

Přiznávám, že...

PŘIZNÁVÁM, ŽE...

Jaume
Cabré
Přiznávám, že...

+

z katalánštiny přeložil
Jan Schejbal

+

PRAHA
2015

Llengua i cultura catalanes

The translation of this work was supported by
a grant from the Institut Ramon Llull

*Kniha vychází za finančního přispění
Státního fondu ČR a Ministerstva kultury ČR*

© Jaume Cabré, 2011

© first published in Catalan by Raval Edicions, SLU, Proa, 2011

Published by arrangement with Cristina Mora Literary
& Film Agency SL (Barcelona, Spain)

Cover photo © Xabier Mendiola

Translation © Jan Schejbal, 2015

Czech edition © dybbuk, 2015

ISBN 978-80-7438-136-2

Margaridě

*Tento román jsem dokončil 27. ledna 2011,
ve výroční den osvobození Osvětimi.*

*Po ta léta, kdy román v mém životě rostl,
jsem žádal o názor a pomoc mnoho lidí.*

*Je jich mnoho a mnoho let je obtěžuji, až se bojím,
abych jméno někoho z nich nevynechal.*

*Počítám s vaší velkomyslností a volím obecné uznání,
v němž, jak doufám, ucítíte, že se týká vás a že se v něm
všichni do jednoho zračíte. Jsem vám hluboce vděčen.*

I
A CAPITE...

Já bude ničím.
CARLES CAMPS MUNDÓ

Až do včerejšího večera, kdy jsem procházel zmoklými ulicemi ve Vallcarce, jsem nepochopil, že narodit se v té rodině byl neodpuštělný omyl. Náhle jsem si uvědomil, že jsem byl vždycky sám, že jsem nikdy nemohl počítat s rodiči ani s nikým, na koho bych se obrátil, ať hledá řešení, třebaže jak jsem rostl, navykl jsem si přenášet tíhu myšlení a odpovědnosti za své činy na neurčitá učení a nejrůznější četbu. Včera v úterý večer, když jsem se v lijáku vracel od Dalmaua, jsem došel k závěru, že tohle břímě přísluší jenom mně. A že za své úspěchy i omyly jsem odpovědný já a pouze já. Potřeboval jsem šedesát let, abych prohlédl. Doufám, že mi rozumíš a pochopíš, že si přijdu opuštěný, osamělý a že se mi po Tobě strašně stýská. Přes tu vzdálenost, která nás dělí, jsi mi příkladem. I když se bojím, nepřijímám už žádné záchranné lano. Vzdor některým náznakům se držím stranou jakékoli víry, kněží, dohodnutých směrnic, které by mi urovnaly cestu nevímkam. Připadám si starý a ta s kosou mě zve, abych ji následoval. Vidím, že pohnula černým střelcem a vybraným posunkem mě vyzývá, abych pokračoval v partii. Ví, že mám velice málo pěšců. Nicméně ještě není zítra a já se dívám, kterou figurou mohu pohnout. Jsem sám nad papírem, svou poslední šanci.

Nemusíš všemu věřit. Vím, že v tomhle žánru se sklonem ke lhaní, jakým jsou memoáry psané pro jediného čtenáře, budu mít tendenci stále se vylepšovat, ale

vynasnažím se, abych si příliš nevymýšlel. Všechno se to událo, a ve skutečnosti to bylo ještě horší. Víím, že jsem s Tebou o tom měl mluvit už dávno, jenže je to těžké a právě teď nevím, jak se k tomu postavit.

Všechno v podstatě začalo před více než pěti sty roky, kdy se ten utrápený člověk rozhodl, že požádá o přijetí do kláštera Sant Pere v Burgalu. Kdyby to býval neudělal, nebo kdyby otec převor dom Josep de Sant Bartomeu trval na zamítnutí, nevyprávěl bych Ti teď všechno, co Ti chci povědět. Nejsem ale schopen se tak daleko přenést. Začnu blíž současnosti. Mnohem blíž.

„Otec... Heleď, můj synu... Otce...“

Ne, ne, tady také nechci začínat, to ne. Je lepší začít pracovní, odkud Ti píšu, naproti Tvému působivému autoportrétu. Ta pracovní je můj svět, můj život, můj vesmír, kam se vejde téměř všechno kromě lásky. Když jsem v krátkých kalhotách běhal po bytě a ruce měl plné opuchlin z podzimního a zimního chladu, až na výjimečné chvíle jsem sem nesměl. Musel jsem to tedy dělat potají. Znal jsem tu každý kout a několik roků jsem měl za pohovkou tajnou pevnost, kterou jsem po každém vpádu musel rozbořit, aby mi ji Lola Děvče neobjevila, až bude vytírat. Ale pokaždé když jsem to měl dovoleno, musel jsem se chovat, jako bych byl na návštěvě, a musel jsem držet ruce za zády, a otec mi tehdy ukazoval poslední rukopis, co jsem koupil v jednom zchudlém krámku v Berlíně, považ, a pozor, kam saháš, nechci, abych tě musel peskovat. Adrià se velmi zvědavě naklonil nad rukopis.

„To je německy, vid?“ nechtěně natáhl ruku.

„No tak! Pozor na prsty!“ plácl ho otec přes ruku. „Co jsi říkal?“

„Že to je německy, vid?“ třel si rozbolavělou ruku.

„Ano.“

„Já se chci naučit německy.“

Fèlix Ardèvol pyšně pohlédl na syna a řekl, velmi brzy se to můžeš začít učit, můj synu.

Ve skutečnosti to nebyl rukopis, nýbrž balík zahněd-
lých listů. Na prvním z nich stálo velmi ozdobným pís-
mem *Der begrabene Leuchter. Eine Legende.*

„Kdo je Stefan Zweig?“

Otec, lupu v ruce, roztržitě sledoval nějakou korekturu na okraji prvního odstavce, a místo aby mi řekl, jeden spisovatel, můj synu, jenom poznamenal, heleď, jeden chlápek, co před deseti nebo dvanácti roky spáchal v Bra-
zílii sebevraždu. Dokud jsem si nemohl ten rukopis pře-
číst a trochu se dozvědět, kdo byl Stefan Zweig, dlouho
jsem o něm věděl jediné to, že to byl chlápek, který před
deseti nebo dvanácti anebo třinácti, čtrnácti či patnácti
roky spáchal v Brazílii sebevraždu.

Tehdy návštěva skončila. Adrià si vyslechl doporučení,
aby nehlučel, a vyšel z pracovny. Doma se nikdy nesmělo
běhat ani křičet, ani jen zamlaskat, protože pokud otec
nestudoval pod lupou nějaký rukopis, procházel inventář
středověkých map nebo přemýšlel, kde by se měl poroz-
hlédnout po nových přírůstcích čehokoli, co by mu roze-
chvělo prsty. Vydávat hluk v mém pokoji mohlo jediné
cvičení hry na housle. Nicméně jsem nemohl celý den
ztrácet opakováním arpeggií XXIII z *O livro dos exercícios
da velocidade*, kterou mě naučila nenávidět Trullolsová,
i když jsem kvůli ní nezanevřel na housle. Ne, k Trullol-
sové jsem necítil nenávist. Byla však velmi nudná, zvláště
tím, jak trvala na cvičení XXIII.

„Říkám to jenom proto, že bych chtěl aspoň malou
změnu.“

„Tady,“ klepala na partituru žabkou smyčce, „najdeš
všechny obtížnosti shrnuté na jedné straně. To cvičení
je jednoduše geniální.“

„Ale já...“

„Na pátek chci XXIII dokonalé. Dokonce i takt 27.“

Trullolsová byla občas tvrdohlavá jako oslice. Ale většinou byla snesitelná. A někdy víc než snesitelná.

Bernat byl stejného názoru. Když jsem dělal *O livro dos exercícios da velocidade*, ještě jsem Bernata neznal. Ale o Trullolsové jsme se shodli. Musela to být vynikající učitelka, i když pokud vím, nevešla do dějin. Zdá se mi, že se musím chytit nějakého pevného bodu, protože pletu všechno dohromady. Ano, něco z toho jistě budeš znát, zvlášť když budu mluvit o Tobě. Mám však dojem, že některá zákoutí duše neznáš, protože není možné někoho úplně poznat, ať se snažíš sebevíc.

Ačkoli prodejna nabízela větší podívanou, domácí pracovna se mi líbila víc. Možná proto, že když jsem tam zašel, což bylo málokdy, neustále jsem cítil, že jsem pod dozorem. Prodejna měla tu výhodu, že jsem mohl pozorovat Cecílii, která byla překrásná. Byl jsem do ní totiž neskonale zamilovaný. Byla to paní s galakticky plavými, vždy velice pečlivě učesanými vlasy a divoce rudými masitými rty. Věčně byla velice zaměstnaná svými katalogy a ceníky, psaním štítků a obsluhováním těch několika přicházejících zákazníků, jež vítala s úsměvem, který ji nutil ukázat dokonalé zuby.

„Vedete hudební nástroje?“

Muž ani nesmekl klobouk. Stál před Cecilií a letmo se díval kolem sebe: lampy, svícny, jemně vykládané židle z třeshňového dřeva, malá pohovka pro dvě osoby ze začátku devatenáctého století, vázy všech velikostí a ze všech dob... Mě ani neviděl.

„Něco málo, ale ráčíte-li mě následovat...“

Něco málo mezi nástroji v prodejně bylo pár houslí a viola, které nezněly příliš dobře, avšak jako zázrakem neměly přetržené střívkové struny. A také pomačkaná